

Viborg Kommune

Børnehuset Spangsdal

PÆDAGOGISK LÆREPLAN 3-6 ÅR

Hjernen&Hjertet

RAMBØLL

Indholdsfortegnelse

1 INDLEDNING . . . 3
1.1 Indledning . . . 3
1.2 Værdier . . . 4
1.3 Pædagogiske principper . . . 4
1.4 Læringsforståelse . . . 5
2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER . . . 7
2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL . . . 7
2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV . . . 8
2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION . . . 8
2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN . . . 9
2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG . . . 9
2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG . . . 10
3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER . . . 11
3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN . . . 11
3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER . . . 11
3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION . . . 12
3.4 METODER TIL EVALUERING . . . 12
3.5 DAGTILBUDDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS . . . 12
4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER . . . 14
4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING . . . 14
4.2 SOCIALE KOMPETENCER . . . 15
4.3 SPROGLIG UDVIKLING . . . 16
4.4 KROP OG BEVÆGELSE . . . 17
4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER . . . 18
4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER . . . 19
5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE . . . 21
5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ . . . 21
5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER . . . 21
6 AFSLUTNING . . . 22

1 INDLEDNING

1.1 Indledning

Kommunens fastsatte indledning

Den pædagogiske læreplan skal ses som et arbejdsredskab til at kvalificere og dokumentere 0-6-åriges læring og udvikling. Vi har i Viborg Kommunes Dagtilbud særlig fokus på de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene. Læreplanen skal sikre, at børnenes trivsel, udvikling og læring er i fokus, så børnene i samarbejde med forældre bliver rustet til at mestre de udfordringer, de møder. Læreplanen skal bruges som et dagligt, pædagogisk redskab til planlægning, refleksion, evaluering og dermed til udvikling af kvaliteten i de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene.

I Dagtilbud i Viborg Kommune rettes blikket mod kerneopgaven – opgaven vi løser sammen til gavn for barnet. Når vi udarbejder den pædagogiske læreplan, skal vi have forståelse for kerneopgaven, og bevidstheden om, hvordan vi sammen løser opgaven, skal være indeholdt i de opstillede mål og tiltag.

Ledelsen bør sikre, at bestyrelsen får forelagt det arbejde, som ledelse og personale foretager i forbindelse med udarbejdelsen, godkendelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

Denne pædagogiske læreplan er gældende for perioden 2017 til 2018.

Dagtilbuddets indledning

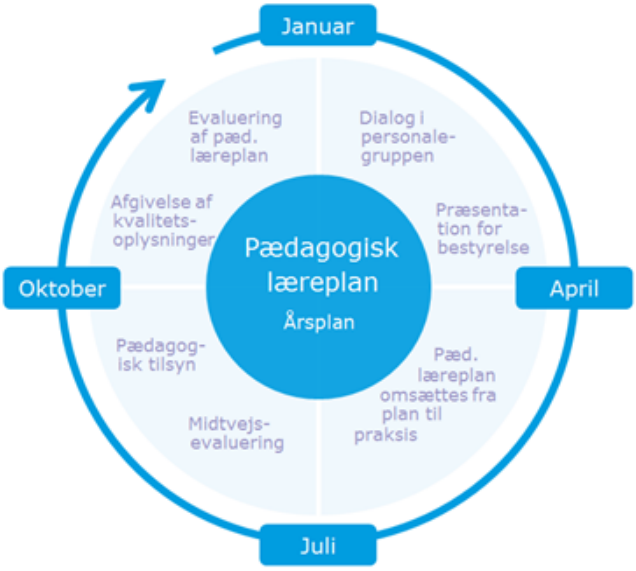
Børnehuset Spangsdal er i 2016 normeret til ca. 57 børnehavebørn og til ca. 19 vuggestuebørn, og børnegruppen er karakteriseret ved overvejende at bestå at etnisk danske børn fra lokalområdet.

Forældrebestyrelsen har været orienteret om arbejdet med den pædagogiske læreplan, men det er institutionens pædagoger og leder, som har forestået den egentlige udarbejdelse af læreplanen på baggrund af praksis og teori dvs. praktiske erfaringer og arbejdsmetoder, ny viden via uddannelses og kursusforløb, løbende evalueringer af processerne i praksis, og en samlet evaluering af den pædagogiske praksis via selvevalueringsredskabet ECERS og FCCERS.

Pædagogerne anvender den pædagogiske læreplan som et pædagogisk arbejdsredskab til at tilrettelægge den daglige pædagogiske praksis i børnegrupperne. Det er vores mål at indholdet i læreplanen skal personliggøres af pædagogerne for at opnå en pædagogisk praksis via en faglig refleksion, og via en refleksion over hvordan læringsrummet for netop denne børnegruppe i den kontekst, de befinder sig i, tilrettelægges. Det handler i praksis om, at tage udgangspunkt i barnet, i situationen og at bygge bro mellem situationen og den pædagogiske læreplan.

God læselyst.

Illustration 1

1.2 Værdier

Kommunens fastsatte værdier

Værdisættet fra "Lys i øjnene" udgør det fælles grundlag for arbejdet med børn i Viborg Kommune:
- Ethvert barn er unikt og kompetent og skal mødes som sådan.
- Børn deltager aktivt i sunde fællesskaber. Derfor vil vi skabe sammenhæng og helhed i børns liv.
- Børn er forældrenes ansvar. Derfor samarbejder vi med forældrene om deres børns udvikling og trivsel.
- Børn møder engagerede og faglig kompetente voksne. Derfor anvender vi den viden, der virker.
- Alle arbejder målrettet med en sundhedsfremmende, forebyggende og tidlig indsats. Derfor har vi særligt fokus på det brede tværfaglige samarbejde i nærmiljøet.

Derudover er "Det Strategiske Hus" Viborg Kommunes samlede vision, mission og strategi for dagtilbud. Vi vil:
-Være anerkendende og fokusere på børnenes ressourcer.
-Understøtte læring i børnefællesskaber.

1.3 Pædagogiske principper

Kommunens fastsatte pædagogiske principper

1. Princip: Det pædagogiske arbejde skal tilrettelægges, så det enkelte barn sikres den bedst mulige udvikling og læring i hele dets hverdag.
2. Princip: Der skal være fokus på at skabe de bedst mulige læringsmiljøer, hvor der tages hensyn til barnets perspektiv og det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.
3. Princip: De professionelle guider alle børn i forhold til at opleve værdien af fællesskab.
4. Princip: Dialog og samarbejde med forældre og netværk er en naturlig del af arbejdet med at sikre børns trivsel og læring.
5. Princip: Der fremmes en kultur, hvor arbejdet med IT er en naturlig del af det daglige arbejde.

Dagtilbuddets pædagogiske principper

1. Princip: Den pædagogiske praksis er organiseret i aldersinddelte børnegrupper, og her igangsætter pædagogerne tiltag og læringsforløb som en intergreret del af den almindelige daglige praksis også med fokus på de børn, der har særlige behov.
2. Princip: Den pædagogiske praksis er reflekteret i forhold til, at børneperspektivet skal "spille sammen" med de rammer og mål, som pædagogerne sætter for aktiviteterne.
3. Princip: Den pædagogiske praksis støtter børnene i at blive opmærksomme på, og drage omsorg for hinanden og i at skabe muligheder for relationer og begyndende venskaber.
4. Princip: Vi samarbejder med forældrene via daglig dialog, regelmæssige forældresamtaler og ved at involvere forældrene i pædagogiske aktiviteter og projekter.
5. Princip: Pædagogerner kommunikerer dagligt via Børne-Nettet med forældrene.

1.4 Læringsforståelse

Kommunens fastsatte læringsforståelse

Jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud":

Tidlig læring er centralt for udvikling af børns potentialer og kompetencer. Oplevelsen af tryghed og tillid er de bedste betingelser for læring og udvikling. Tilknytningen er af stor betydning for børns udviklings- og læringsprocesser.

Læring handler om dannelse og udvikling og er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer. Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, forståelse og færdigheder.

Begreberne læring og udvikling går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer. Begrebet læring kan også være et synonym for socialisering og/eller dannelse og knytter sig til barnets refleksion, handlinger og identitet.

En af de grundlæggende tanker bag den pædagogiske læreplan er, at hvert barn er medskaber af sin egen læring – en læring, som personalet skal støtte, guide og udfordre, hvad enten der er tale om planlagte aktiviteter eller spontant opståede situationer. Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Ved læringsmiljø forstås bredt dagtilbuddets kultur og atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organiseringen og de metoder, der bliver brugt i de enkelte dagtilbud til at fremme børnenes læring.

Man kan også sige, at læring på en gang foregår i et spændingsfelt mellem det kognitive, psykodynamiske og samfundsmæssige - altså mellem barnets erkendelse, mestring, motivation, følelser og omgivelserne.

Dagtilbuddets læringsforståelse

Børns læring fremmes af at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs. Det betyder, at det pædagogiske personale skal skabe alsidige, inddragende og trygge læringsmiljøer, der fremmer sådanne eksperimenterende kompetencer samt lyst til at lære og opleve mere - også efter dagtilbudstiden.
Det pædagogiske personale skal skabe læringsmiljøer, der fører børnene videre i deres sociale, emotionelle og kognitive udvikling.
I det pædagogiske hverdagslivsmiljø er pædagogerne opmærksomme og orienterede mod 'De tre forskellige læringsrum':
Aktiviteterne: Voksenplanlagte ture, projekter, emnearbejder, fysiske aktiviteter
Rutiner: Daglige gentagelser; garderobe-situationen, måltiderne, ankomst og afhentning
Børnekulturen: Børnenes selv-organiserede leg og udforskning

Læreplansarbejdet er således ikke noget, der foregår udelukkende, når der laves aktiviteter, men også i de daglige kropslige praktikker og rutiner og i det øvrige liv, der udspiller sig i institutionen.
I forhold til at understøtte et fælles erfaringsgrundlag, skal pædagogerne støtte børnene i deres adgang til en stadig større erfaringsverden og mere direkte ved at pædagogerne deltager i børnenes lege. Det pædagogiske personale har ansvaret for, at børnene får mangfoldige og rige erfaringer med lege og andre aktiviteter.

Det 'fælles tredje':
Forholdet mellem barnet, pædagogen og projekt i betydningen ”det fælles indhold”, som barnet og pædagogen udforsker, er en treleddet relation:
Barnet og pædagogen deler et fælles indhold og kommer herved i et kommunikativt praksisforhold til hinanden. I denne forståelse er mål og metode ikke to adskilte kategorier. Den pædagogiske praksis er et medium, der indgår som en enhed med processen som det afgørende. Man taler om det 'fælles tredje' eller at 'spille med fælles bold'.
I trekantforholdet indgår både en indholds- og en relationsdimension, idet børn og pædagoger udveksler og udvikler viden inden for deres fælles indhold i for eksempel projektet, samtidig med at relationer udvikles og dannes. I det hele taget er kvaliteten af relationerne voksen-børn og børn-børn imellem af stor betydning.

At skabe gode pædagogiske læringsmiljøer for børn i dagtilbud er samtidig at tage et professionelt ansvar for hvordan børn trives, lærer og udvikles gennem deres tid i dagtilbud.

Illustration 2

2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

Kommunens fastsatte overordnede læringsmål

For at børnene kan mestre eget liv og bliver robuste, har det jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud" betydning, at:
- de professionelle gennem fællesskabet giver børnene mulighed for at lære at samarbejde og være en del af et struktureret og ustruktureret samvær
- de professionelle giver børnene mulighed for, at de kan mærke sig selv, sætte ord på følelser og behov
- de professionelle giver børnene mulighed for at tænke over egne handlinger og have omtanke for andre.

Disse almene kompetencer bliver udviklet i læringsmiljøer, hvor børn og voksne er sammen om aktiviteter, der stimulerer barnets sprog, motorik, viden om natur og naturfænomener samt kunst og kultur.

Jf. "Lys i øjnene" er det Byrådets mål:
- at børn bliver så dygtige, som de kan, trives og bliver livsduelige voksne. Det gør vi ved at inddrage og aktivere børnene i læringsprocessen og lade dem anskueliggøre den
- at børn, forældre og professionelle indgår i et forpligtende samarbejde. Det gør vi bl.a. ved at sætte ind på sprogområdet og herunder yde en særlig indsats for familier med flere sprog

Dagtilbuddets overordnede læringsmål

Pædagogerne har fokus på didaktikken og på læringsmålene. De reflekterer over måde hvorpå de tilrettelægger det pædagogiske arbejde i forhold til at skabe læringsmiljøer og evaluerer praksis.
Der arbejdes systematisk via refleksionsmodeller og metoder med at udvikle den pædagogiske praksis både i forhold til det strukturerede og til det ustrukturerede læringsmiljø.
Pædagogerne samarbejder også med forældrene omkring temaerne og aktiviteterne i den pædagogiske læreplan for at fremme børnenes læring, trivsel og udvikling. Dagligt orienteres forældrene om pædagogiske emner og opmærksomhedspunkter via Børne-Nettet, og ved forældresamtalerne og forældremøder og arrangementer "inviteres" og involveres forældrene i børnenes læring.

2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

Kommunens fastsatte læringsmål for børn med særlige behov

Jf. TOPI (Tidlig opsporing og indsats) arbejder vi ud fra tre grundlæggende værdier:
1. Barnets adfærd ses i den sociale kontekst, hvori barnet indgår. Fokus på barnets ressourcer og ikke dets mangler.
2. Forældrene er aktive samarbejdspartnere. Forældrene er en ressource.
3. Det tværfaglige professionelle samarbejde og de tværfaglige ressourcer vægtes højt. Der skabes fælles begreber og forståelse af hinandens praksis.

I forhold til børn, som viser tegn på mistrivsel, skal analysemodellen anvendes til at undersøge barnets signaler som grundlag for en tidlig indsats.

Dagtilbuddets læringsmål for børn med særlige behov

Pædagogerne i Spangsdal udfylder Trivselsskema på alle børn tre gange om året. Den systematiske anvendelse af Trivselsskemaet, hjælper pædagogerne med at opspore de første spæde signaler/tegn på mistrivsel og begyndende vanskeligheder hos et barn, med henblik på en tidlig kvalificeret indsats i samarbejde med forældrene og øvrige relevante fagpersoner.
I dialogen med forældrene får både personale og forældre et kendskab til og en fælles forståelse for barnets situation.
I situationer hvor pædagogerne og forældrene har brug for yderligere hjælp til fx afdækning af problemstillinger jf. Viborg Kommunes tværfaglige model, rammesættes et Fokusgruppemøde, hvor pædagoger og forældre har mulighed for at få sparring, og blive afklaret på nye handleplaner som forældre og pædagoger selv kan iværksætte, eller der kan være brug for råd og vejledning fra Viborg Kommunes PPR afdeling, for at både forældre og pædagoger kan tilrettelægge den optimale støtte og læringsmiljø til barnet.
PPR tilbyder råd og vejledning fra talepædagog, psykolog og fysioterapeut.

2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter til inklusion:

Alle børn skal føle sig som en del af et fællesskab. Inklusion handler om, at alle børn bliver set og mødt med passende udfordringer, og om en grundlæggende respekt for, at alle børn er ligeværdige medlemmer af et fællesskab.
Børn med særlige behov bør som udgangspunkt ikke skilles fra resten af gruppen. Det pædagogiske personale har fokus på, hvilke metoder og aktiviteter, der er velegnede til at inkludere børn med særlige behov. De tilrettelægger særlige tiltag for det enkelte barn eller for børnegruppen som en naturlig del af den pædagogiske praksis eksempelvis brug af pictogrammer, dialogisk læsning, differentierede krav eller fast struktur på dagsrytmen.
Pædagogerne er vejvisere for, hvordan barnet kan deltage i en leg eller ved at skabe andre muligheder for at deltage., og de har ansvaret for at etablere differentierede læringsmiljøer for børnene.

2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN

Kommunens fastsatte sprogindsats

Alle 3-årige skal sprogvurderes. Det anbefales, at de 3-årige - når vurderingen viser, at de har behov for en særlig eller fokuseret sprogindsats - revurderes ved en 5-årsscreening. Det er lederens ansvar at udføre sprogvurderingen og sætte en eventuel sprogindsats i værk. Til sprogvurderingen anvendes Rambølls modul, og den foretages af en pædagog i institutionen.

Dagtilbuddets sprogindsats

I Spangsdal sprogvurderes alle børn med Rambølls modul, når de fylde 3 år og 5 år. Som forberedelse til de årlige forældresamtaler udarbejder et TRAS-skema på alle børn fra de er 2½ år. Desuden laver pædagogerne en særlig sproglydstest (Viborg-Test) i forhold til børn med udtalevanskeligheder.
Pædagogerne i grupperne tilrettelægger og udfører selv de sproglige aktiviteter og forløb, både i forhold til børn som har brug for en fokuseret indsats og i forhold til den almindelige sprogindsats.
Pædagogerne anvender sprogstimuleringsmaterialet "Hit med lyden". Desuden er pædagogerne opmærksomme på, at inddrage skriftsproget, som en naurlig del af "institutionskulturen".
Resultaterne fra 5 års sprogvurderingerne overleveres til skolen i forbindelse med overleveringssamtalen ved skolestart.
Forældrene involveres i arbejdet med barnets sproglige udvikling bl.a. via vejledning til forældresamtalerne.
Talehørekonsulenten forestår den talepædagogiske indsats i forhold til børn som vurderes til at have brug for en særlig indsats efter drøftelse på fokusgruppemøde og indstilling til PPR.

2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Kommunens fastsatte arbejde med overgange og sammenhæng

Det er Byrådets mål, at der er sammenhæng og helhed i børnenes liv. Det gør vi ved at arbejde systematisk med at skabe gode overgange for børn og inddrage forældrene i det arbejde.

I Viborg Kommune ønsker vi, at der opstilles mål for overgange mellem dagpleje og børnehus for at sikre, at alle børn får den bedst mulige overgang fra et dagtilbud til et andet. For at sikre at vigtig viden ikke går tabt i overgangene, har Viborg Kommune udviklet en fælles overgangsmodel og et fælles overgangsskema i forbindelse med TOPI.

Dagtilbuddets arbejde med overgange og sammenhæng

Overgangsmodellen og overgangsskemaet i TOPI anvendes hver gang et barn skifter fra sundhedsplejen til vuggestue, fra dagpleje og vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole og SFO.
Overgangsmodellen beskriver rammen for hvordan samarbejdet skal foregå mellem de voksne ved barnets overgang fra et sted til det næste.
Overgangsskemaet udfyldes i en dialog mellem forældre og de professionelle og skal være med til at sikre at relevant viden om barnet bringes med ind i den nye sammenhæng.
Alle forældre/børn inviteres til at deltage i en overgangssamtale, hver gang barnet skifter fra en institution til en anden.
For børn i rød position tilrettelægges en særlig overleveringssamtale med deltagelse af alle aktører.

2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter i arbejdet med overgange og sammenhæng

I Spangsdal inviteres alle børn (forældre) på velkomstbesøg. I forbindelse med barnets opstart i institutionen anvender pædagogerne overgangsmodellen og overgangsskemaet fra TOPI, og der holdes overleveringssamtale med forældre, pædagog og evt. dagplejer. Her tales om barnets små vaner, specielle forhold, om barnet er præmatur osv.

For at sikre en god kvalitet i modtagelsen af nye børn (og forældre) har Spangsdal en velkomstfolder, som uddeles til alle nye forældre. Oplysningerne findes også på institutionens hjemmeside. Pædagogerne afsætter tid til at modtage det nye barn, og opstarten i dagtilbud evalueres med forældrene ved 3. måneders samtalen.

Når barnet er ca. 5 år (efteråret inden skolestart) tilbydes en forældresamtale. Inden samtalen er der lavet Trivsels-skema og 5 års Sprogvurdering.
Ved samtalen gennemgår pædagogen og forældrene desuden overgangsskemaet med henblik på barnets skolestart.
I foråret før skolestart indkalder skolen til et overleveringsmøde, hvor forældre og børnehavepædagog formidler barnets styrker og udfordringer i forhold til den kommende skolestart.
De kommende skolebørn besøger deres skole flere gange i løbet af foråret, og børnehaveklassepædagogen kommer på besøg i børnehave flere gange inde skolestart.

Illustration 3

3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN

Dagtilbuddets beskrivelse:

Spangsdal modtager primært børn fra lokalområdet, og forældregruppen består primært af etnisk danske familier med en mellemlang eller videregående uddannelse.

Børnehavegruppen er normeret til 57 børn i alderen 3-6 år. Børnene er aldersinddelt i 3 faste grupper med 15-21 børn i hver gruppe. Til hver børnegruppe er der tilknyttet 2-3 pædagoger, som har det daglige pædagogiske ansvar for at tilrettelægge aktiviteterne, og for at afholde forældresamtale, lave Trivselsskemaer og lave tiltag i forhold til udsatte børn mm. Pædagogerne følger som udgangspunkt deres børnegruppe igennem de tre år børnene går i børnehaven.

Bestyrelsen prioriterer uddannet, velkvalificeret personale, og derfor er der i øjeblikket udelukkende ansat uddannede pædagoger i børnehavegruppen. Personalegruppen er forholdsvis stabil, og har arbejdet sammen igennem de seneste snart 9 år - dog med forskellige personalesammensætninger i børnegrupperne i løbet af årene for at fremme et dynamisk og reflekteret pædagogisk samarbejde i grupperne.

3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER

Alle læreplanstemaer har bidraget lige meget til børnenes udvikling

Kommentar:

Institutionens årsplan er tilrettelagt i perioder på ca. 6-8 uger, hvor pædagogerne med udgangspunkt i enkelte temaer eller projekter planlægger de pædagogiske aktiviteter således, at børnegruppen i løbet af deres tid i institutionen har arbejdet nuanceret og dybdegående med læringsmålene for de seks læreplanstemaer.
I årsplanen arbejder alle børnegrupperne i Spangsdal med temaer og projekter på samme tidspunkt, men på forskellige niveauer i forhold til børnegruppens alder.
Pædagogerne anvender SMTTE- modellen eller materialet "Tegn på læring" fra Danmarks Evaluerings-institut, når de tilrettelægger de pædagogiske aktiviteter.

3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at følgende værktøjer særligt benyttes til dokumentation af arbejdet med læreplanerne:

- Læringshistorier
- Praksisfortællinger
- Foto
- Iagttagelser/observationer

3.4 METODER TIL EVALUERING

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at der er benyttet følgende metoder til at evaluere arbejdet med læreplanerne:

- ECERS
- SMTTE

3.5 DAGTILBUDDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, hvordan evalueringer skal anvendes til udvikling af den pædagogiske praksis:

Evaluering af arbejdet sker løbende som en naturlig del af hverdagens pædagogiske overvejelser og vurderinger.
Forskellen på de daglige overvejelser og vurderinger og den systematiske evaluering er, når dokumentationen og analysen af den bliver gjort til genstand for en metodisk refleksion og kobles til målene for det pædagogiske arbejde. I forhold til læreplanen er det dagtilbuddets læringsmiljø, og hvordan alle børn kan profitere af det, der evalueres.

Systematisk evaluering forudsætter en metodisk arbejdsmåde:
- Hvad vil vi? (Mål)
- Hvad gør vi? (Handlinger og aktiviteter)
- Hvordan kan vi se det? (Indsamling og bearbejdelse af dokumentation)
- Hvad lærte vi? (Evaluering)

Pædagogerne tager udgangspunkt i materialet ”Tegn på læring” eller SMTTE til den mere strukturerede evaluering. Desuden udarbejder pædagogerne efter hvert forløb en praksisfortælling, som analyseres i et ”Dokumentation/Evaluering” dokument.
Pædagogerne evaluerer i de enkelte grupper på planlægningsmøderne som afslutning på forløbene/aktiviteterne, og efterfølgende drøftes den viden, som er resultatet af gruppens læring i hele personalegruppen på personalemøderne, således at der kommer flere nuancer på evalueringen, og således at den fælles viden kan bruges til at udvikle institutionens praksis.

Illustration 4

4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER

4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At tilbyde børnene mange forskellige muligheder for at deltage aktivt og få betydningsfulde sociale og kulturelle erfaringer.
At give plads til, at børnene udfolder sig som selvstændige stærke og alsidige personer, der selv kan tage initiativ.
At skabe mulighed for, at børnene oplever sig som værdifulde deltagere i og medskabere af et socialt og kulturelt fællesskab.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At barnet handler omsorgsfuldt på andre børns problemer
2. Tegn: At barnet kan udtrykke egne følelser på en måde så omgivelserne kan forstå det, når barnet siger til og fra
3. Tegn: At barnet bidrager og deltager aktivt i gruppens samling bl.a. med små fortællinger
4. Tegn: At barnet kommer med forslag til egen rolle i leg og aktiviteter
5. Tegn: At barnet kan udsætter egne behov til fordel for andres og tilbyder andre sin hjælp

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

1. Tiltag: Pædagogerne er åbne over for de normer og spilleregler, det enkelte barn har med sig.
2. Tiltag: Pædagogerne skal støtte børnene i at kunne genkende egne og andres følelser, mens de opstår, og i at reagere hensigtsmæssigt herpå.
3. Tiltag: Børnene forberedes til nye aktiviteter og kan påvirke indhold og aktiviteter. Dette betyder, at vi har en afbalanceret planlægning, der giver struktur og fleksibilitet.
4. Tiltag: Pædagogerne samarbejder aktivt med børnene ud fra målet om at udvikle børnenes leg og ideer.
5. Tiltag: Pædagogerne tilrettelægger den pædagogiske praksis i mindre grupper.

4.2 SOCIALE KOMPETENCER

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sociale kompetencer angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At sikre, at børnene anerkendes og respekteres som de personer, de er, og at de oplever at høre til i fællesskabet.
At børnene oplever tryghed og tillid i deres relationer til både voksne og andre børn i et dagtilbud uden mobning og drillerier, og hvor ingen holdes udenfor.
At børnene inddrages og opmuntres til at være aktive deltagere i fællesskabet. At de lærer at samarbejde med andre og deltager i de demokratiske beslutningsprocesser.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene kan give og modtage hjælp og omsorg fra andre børn.
2. Tegn: At børnene kende og følge de sociale spilleregler.
3. Tegn: At børnene kan handle indsigtsfuldt og omsorgsfuldt på andre børns problemer.
4. Tegn: At børnene kan samarbejde om opgaver og følge regler.
5. Tegn: At børnene kan dele materialer og legetøj med andre børn.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med social kompetence angivet:

1. Tiltag: Personalet støtter børnene i at knytte venskaber bl.a. ved små planlagte legegrupper samt fri leg, hvor børnene kan eksperimentere med forskellige kammeratskabsgrupper. Ydermere opfordrer vi forældrene til at lave legeaftaler i fritiden.
2. Tiltag: Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden med praktiske opgaver, men også til at yde omsorg for hinanden, hvis et barn måske er lidt ked af det.
3. Tiltag: Pædagogerne tilrettelægger den pædagogiske praksis ved at inddele børnene i mindre grupper, hvor der er mulighed for et tættere samspil mellem børnene og mellem børn og pædagoger.
4. Tiltag: Børnene deltager i forskellige ”arrangementer” i og udenfor institutionen således at de introduceres for de forskellige sociale spilleregler, der kan anvendes i disse sammenhænge.
5. Tiltag: Børnegrupperne er aldersinddelte, således at børnene får tætte relationer med jævnaldrende og forholdsvis ligeværdige kammerater, og således at deres venskaber også kan bevares ved skolestart.
6. Tiltag: Pædagogerne anvender materialet: "Fri for Mobberi"

4.3 SPROGLIG UDVIKLING

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sproglig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At give børnene mulighed for at udvikle deres sprog og sprogforståelse gennem alle hverdagens aktiviteter.
At udfordre børnene til sproglig kreativitet, til at udtrykke sig på mange forskellige måder og ved hjælp af forskellige kommunikationsmidler.
At støtte og udvikle børns interesse for og nysgerrighed i forhold til tegn, symboler, bogstaver og tal.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At barnet lytter til højtlæsning og at det selv legelæser fra bøger – at slå op i bøger og kunne følge læseretningen.
2. Tegn: At barnet forstå sproglige henvendelser og gennem handlinger viser, at det sproglige udsagn er blevet forstået.
3. Tegn: At barnet kan genfortælle en historie fra en bog, digte videre på historien og fortælle med.
4. Tegn: At barnet kan gengive rim, remser og sange, som er lært udenad.
5. Tegn: At barnet skrive sit eget navn og at bruge legeskrivning på opfordring eller på egen hånd evt. ved at forsyne tegninger med tekst.
6. Tegn: At barnet demonstrere en fornemmelse for bogstaver og tal bl.a. ved at benytter ord, tal og bogstaver i leg.
7. Tegn: At barnet kan more sig over enkle eksempler på sproglig humor og underfundighed, gåder og sjove vitser – samt selv at kunne finde på disse.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sproglig udvikling angivet:

1. Tiltag: Samtaler i hverdagen, hvor pædagogerne sætter ord på begreber, og er i dialog med børnene om ting og aktiviteter i hverdagen; når man er på tur, når man spiser, i garderoben osv.
2. Tiltag: Pædagogerne arbejder bevidst og aldersdifferentieret med at introducere over- og underkategorier af begreber, ord mv. for børnene.
3. Tiltag: Der er daglige planlagte aktiviteter som fremmer sprogudviklingen bl.a. tematisk sprogarbejde
4. Tiltag: Pædagogerne arbejder med skriftsproget ved at barnet støttes i at skrive/legeskrive
5. Tiltag: Pædagogerne arbejder med matematiske opmærksomhed via begrebsfremmende materialer og spil med fokus på f.eks. længere/kortere, flere/færre, sortering af genstande, former osv.
6. Tiltag: I dagligdagen møder børnene højtlæsning, rim og remser, sange og sanglege.
7. Tiltag: Pædagogen anvender sprogvurderingsmaterialet TRAS (Tidlig Registrering Af Sprogudvikling) ved forældresamtalerne i vuggestue og børnehave samt Ministeriets Sprogvurdering for alle 3 årige og 5 årige.
8. Tiltag: Pædagogen planlægger særlige aktiviteter for børn med sprogligevanskeligheder med udgangspunkt i konklusionerne fra sprogtest og evt. efter vejledning fra talepædagogen og institutionens sprogpædagog.

9. Tiltag: Pædagogerne inddrager forældrene i sprogarbejdet i institutionen, og pædagogerne vejleder og opfordrer forældrene til at anvende dialogisk læsning i hjemmet.
10. Tiltag: Pædagogerne anvender materialet "Hit med Lyden"

4.4 KROP OG BEVÆGELSE

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med krop og bevægelse angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At børnene skal have mulighed for at opleve glæde ved deres krop og ved at være i bevægelse samt støttes i at videreudvikle kroppens funktioner og bevægelser både i fri leg og tilrettelagte fysiske udfordringer.
At det i institutionen er muligt at styrke børnenes fysiske sundhed, blandt andet med fokus på ernæring, hygiejne og aktiv livsstil.
At børnene skal have mulighed for aktivt at udforske og tilegne sig den fysiske, kulturelle og sociale omverden gennem alle sanser.
At børnene skal have kendskab til kroppens grundlæggende funktioner og støttes i at udvikle forståelse og respekt for egen og andres kropslighed.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene er fysisk aktive og udviser glæde ved at bruge kroppen på varierende måder
2. Tegn: At børnene kan cykle
3. Tegn: At børnene udviser glæde ved at deltage i bevægelsesaktiviteter
4. Tegn: At børnene fortæller om sund og usund kost
5. Tegn: At børnene kan aflæse andres kropssprog og respekterer det
6. Tegn: At børnene kan udholde og overvinde længerevarende fysiske udfordringer

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med krop og bevægelse angivet:

1. Tiltag: Pædagogerne inspirerer børnene til at bruge kroppen på mange måder, og giver børnene let adgang til udstyr, som stimulerer forskellige færdighederAt pædagoger og børn er fysisk aktive og viser glæde ved at bruge kroppen
2. Tiltag: Børnenes guides til at bruge deres krop og være selvhjulpne i hverdagssituationer
3. Tiltag: Pædagogerne tilrettelægger motorisk stimulation afpasset det enkelte barns behov
4. Tiltag: Pædagogerne taler også med børnene om kroppen og benævner kroppens dele og dens funktioner.
5. Tiltag: Pædagogerne tilbyder børn med udviklingsrelaterede problemer kompensatoriske aktiviteter
6. Tiltag: Børnene lærer at vaske hænder efter toiletbesøg og udendørsleg
7. Tiltag: Pædagogerne tilrettelægger aktiviteter, der opprioriterer førstehåndsoplevelser

4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At børnene skal have mulighed for at opleve glæden ved at færdes i naturen og have mulighed for at udvikle respekt for natur og miljø.
At børnene skal kunne erfare naturen med alle sanser og opleve den som et rum for leg og fantasi og som rum for både vilde og stille aktiviteter.
At børnene skal have mulighed for at få mange og forskelligartede erfaringer med naturen og naturfænomener samt for at opleve naturen som et rum for at udforske verden.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene udviser respekt for dyr og planter.
2. Tegn: At børnene udviser et begyndende kendskab til dyr og planters levevis og sammenhænge i naturen.
3. Tegn: At børnene anvender forskellige materialer fra naturen som ressource til leg og kreativitet.
4. Tegn: At børnene kan sortere affald.
5. Tegn: At børnene udviser nysgerrighed i forhold til naturvidenskabelige eksperimenter.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

1. Tiltag: At give børnene mulighed for at undersøge krible-krable-livet, fiske i søen, mærke de forskellige årstider og det forskellige vejr.
2. Tiltag: At gøre børnene bekendte med nogle af dyrenes, planternes og naturfænomenernes navne, samt delagtiggøre børnene i grundlæggende viden om dyr og planter.
3. Tiltag: At introducere børnene for naturvidenskabelige arbejdsmetoder og forsøg – i et børneperspektiv, således at børnene via en undren og gennem enkle spørgsmål og forsøg, kan opnå en begyndende indsigt i grundlæggende naturvidenskab.
4. Tiltag: At gøre børnene bekendte med ”naturens gang” for herigennem at give anledning til at tale om liv og død.
5. Tiltag: At gå ture i naturen i lokalområdet gennem hele året og i al slags vejr.

4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At give børnene får mulighed for at møde og afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer.
At give børnene adgang til materialer, redskaber og moderne medier, som kan give oplevelser og bidrage til børns skabende kulturelle aktiviteter.
At give børnene mulighed til at deltage i og få viden om kultur, kulturhistorie, traditioner og kunstneriske tilbud.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene selv tager initiativ til at synge og danse og tegne og male.
2. Tegn: At børnene udviser genkendelse og glæde ved sang og historie
3. Tegn: At børnene har lyst til at arbejde med forskellige materialer, og glædes ved at udstille tingene bl.a. ved at "fortælle" forældre og andre om værkerne.
4. Tegn: At børnene udvikler deres billedsprog ved at tegne og male med mange detaljer
5. Tegn: At børnene viser interesse for og genkender de danske traditioner og højtider
6. Tegn: At børnene fortæller/leger forskellige eventyr.
7. Tegn: At børnene fortæller om hvordan mennesker i andre lande og i andre tider lever - mad og skikke.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

1. Tiltag: Pædagogerne giver børnene mulighed for at arbejde og lege med farver, maling og formbart materiale
2. Tiltag: Pædagogerne giver børnene mulighed for at synge/danse/lege hver dag til samling samt til Fællessamlingen
3. Tiltag: Pædagogerne tilrettelægger forløb, hvor børnene optræder for hinanden med dramatisering af f.eks. eventyr. Børnegrupperne "optræder" for de andre børnegrupper ved Fællesamlingen eller ved forældrearrangementer.
4. Tiltag: Børnene møder også professionelle drama- og danseforestillinger
5. Tiltag: Pædagogerne giver børnene mulighed for at deltage i forberedelser og gennemførelsen af danske traditioner og højtider
6. Tiltag: Pædagogerne arrangerer udflugter til lokalområdets kulturelle tilbud f.eks. museer.
7. Tiltag: Pædagogerne reflekterer om de kulturelle værdier, samværsformer, normer og traditioner.

Illustration 5

5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE

5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er arbejdet med børnemiljøet beskrevet med følgende ord:

FN's børnekonventions fokus på barnets ret til leg og medbestemmelse står centralt i danske dagtilbud. Det betyder, at dagtilbuddene er forpligtede til at give børn medbestemmelse og skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børnenes perspektiver, og hvor den børneinitierede leg fremmes af det pædagogiske personale, som værner om børnenes initiativ, fantasi og virkelyst.

I arbejdet med børnemiljøet er det børneperspektivet, som er omdrejningspunktet. Her handler det om at give børnene medbestemmelse på indholdet og organiseringen af deres hverdag. Børneperspektivet skal "spille sammen" med de rammer og mål, som pædagogerne sætter for aktiviteterne.
Børneperspektivet kan etableres ved, at de voksne bestræber sig på at forstå og fortolke børns handlinger, intentioner, attitude mv. ud fra børnenes eget perspektiv, hvilket pædagogerne bl.a. arbejder med i forbindelse med evalueringen af praksisfortællingerne, som udarbejdes løbende efter de pædagogisk tilrettelagte forløb.
Børnenes bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde - både når der er tale om planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer, leg eller rutinesituationer. Det er derfor vigtigt, at barnet føler sig set og forstået, og at barnet oplever, at det har en demokratisk stemme.

5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er anvendelsen af børnemiljøvurderinger til at skabe inkluderende læringsmiljøer beskrevet med følgende ord:

I Børnehuset Spangsdal har vi valgt at bruge praksisfortællingen som en metode til at se på børnemiljøet ud fra børnenes perspektiv og til at inddrage børnene i arbejdet med børnemiljøet.
Pædagogerne dokumenterer børnenes og egen læring via praksisfortællinger , som efterfølgende analyseres og tolkes i forhold til målene, samt i forhold til indikatorer på barnets læring, læringsmiljø og børnemiljø/perspektiv.
Pædagogerne anvender også små børneinterviews, hvor børnene bliver spurgt om deres erfaringer, oplevelser og meninger. Dette kan forgå som små interviews efter dagens aktiviteter eller som større samlede informationer, som pædagogerne efterfølgende bearbejder i forhold til at give børnenes "stemme" værdi og få den til at "spille sammen" med de andre rammer, der er for den pædagogiske praksis.

6 AFSLUTNING

Yderligere oplysninger om Børnehuset Spangsdals pædagogiske arbejde, kan du finde på institutionens hjemmeside:
www.viborg.dk/bh/spangsdal
eller på
www.facebook.com/Spangsdal

Du er også velkommen til at aftale et besøg hos os
Børnehuset Spangsdal
Asmild Vænge 1
8800 Viborg
Tlf: 87 87 13 15

Hjernen&Hjertet

Hjernen&Hjertet er et IT-system, som Rambøll har udviklet til at understøtte arbejdet med udvikling og dokumentation af kvalitet i dagtilbud.

Systemet hedder ”Hjernen&Hjertet”, fordi det forener den logisk-rationelle ”hjerneaktivitet” det er at måle og dokumentere kvalitet, med den ”hjerteaktivitet”, det er at levere kvalitet i samværet med vores fælles børn.

Hjernen&Hjertet samler oplysninger fra de pædagogiske læreplaner, oplysninger til pædagogisk tilsyn, ”Dialogprofiler” til brug i forbindelse med forældresamtalerne og andre oplysninger om den pædagogiske kvalitet.

Oplysninger fra alle disse forskellige dokumentationsopgaver, suppleret med kommunale nøgletal gør det muligt gennem Hjernen&Hjertet at give alle et bedre overblik over kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

Du kan læse mere om Hjernen&Hjertet på hjemmesiden: **www.hjernenhjertet.dk**